

1873 12/11 29: 1. Beh. af F. t. L. om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps m. m. 1874

[I. A. Hansen.]

man nu afviser en saadan nordisk Drøftelse saa let og saa overlegent, som den højtærede Udenrigsminister har gjort. Det er i det hele taget ikke Bevidstheden om Styrke, der præger Regeringens Stilling til hele Spørgsmaalet Forsvar eller Afrustning. Det er ikke Tegn paa Styrke, der finder Udtryk i Paragraffen om Folkeafstemning. Det er ikke Tegn paa Styrke, naar en Regering siger: Vi opgiver at løse den forfatningsmæssige Opgave, som vi ved Regeringens Dannelselse har paataget os, nemlig at forhandle Folketing og Landsting til Enighed om en Løsning; vi kaster hele Spørgsmaalet ud til Vælgerne og siger til dem: Vi kan ikke enes herinde, hvor vi dog har visse Forudsætninger for at skaffe Problemerne belyst fra alle Sider; vi kan ikke enes, men tag I nu og stem om det og afgør det med simpel Stemmefflerhed.

Jeg skal ikke komme meget ind paa selve Spørgsmaalet om Folkeafstemning. Vi har tidligere sat vore Argumenter op imod en saadan Afgørelsesmaade, og hertil indskrænker jeg mig til at henvise. Kun eet Moment ønsker jeg at omtale, nemlig det forfatningsmæssige Moment i denne Sag.

Det er efter vor Mening i Strid med Forfatningen at skyde en ny Faktor, en Folkeafstemning, ind som besluttende, afgørende Myndighed. Det er det, man gør i Lovforslaget; naar Folketing og Landsting har vedtaget dette Lovforslag, skal det inden 3 Maaneder forelægges Folketingsvælgerne til Godkendelse eller Forkastelse, og bliver der ved Afstemningen Flertal for Loven, og stadfæstes den af Kongen, træder den i Kraft.

Her er der altsaa tillagt Folkeafstemningen et Veto, som ifølge Forfatningen kun tilkommer Kongen. Mellem Rigsdag og Kongemagt er der her indskudt et Led, som Grundloven ikke kender noget til. Det maa vi være imod. Vi har tidligere haft et Tilfælde af Folkeafstemning her i Landet, nemlig den, der fandt Sted ved de vestindiske Øers Salg. Men der er den Væsenforskel paa dette og det nuværende Tilfælde, at den Gang fandt Afstemningen Sted, inden Folketing og Landsting havde vedtaget det paagældende Forslag; det var en rent vejledende og raadgivende Foran-

staltning, og det er nu en Gang noget andet end en afgørende.

Men jeg gentager: Noget Tegn paa Styrke ser jeg ikke i Regeringens Forslag om at smide et Spørgsmaal som dette i Hovedet paa Vælgerne. Nogen Ro om Sagen, nogen holdbar Afgørelse af Sagen vil man da for øvrigt heller ikke skaffe. Der staar i Afrustningsforslagets § 47:

„Bliver der ved Afstemningen Flertal for Loven, og stadfæstes den af Kongen, træder den derefter straks i Kraft.“ Men bliver der nu ikke Flertal for Loven, maa jeg spørge: Vil de Herrer Afrustere saa af den Grund opgive deres Afrustningspropaganda og gaa ind paa en effektiv Ordning? Jeg har min Tvivl i saa Henseende, jeg tror ikke paa det. Jeg tror, de vil fortsætte.

Og paa den anden Side kan vi neppe vente, at et lille knebent Flertal for denne Lov vil bringe den Halvdel af Folket, som følte sig overstemt, til Tavshed. Sagen er for stor og betydningsfuld til, at man kan bringe den til Afgørelse ved et strøget Flertal ved en Folkeafstemning.

Der staar i denne Sag to Halvdele af Folket overfor hinanden, ikke skilte ved en skarp Streg: mellem de yderliggaaende Afrustere og de ikke særlig talrige Oprustere her i Landet ligger der et stort Befolkningselement, som ønsker, at der tages en alvorlig Forhandling op, for at der kan opnaas en saglig og politisk holdbar, en samlet Afgørelse af hele dette Spørgsmaal, som i et Par Menneskealdrer har forgiftet dansk Politik. Det vilde være Tegn paa Styrke hos Regeringen, om den tog Mod til sig og gik ind paa en saadan Afgørelse, og jeg opfordrer den til at gøre det.

Det foreliggende Lovforslag er ikke noget Skridt i den Retning, den højtærede Forsvarsministers Forelæggelsestale endnu mindre; den gør nærmest Indtryk af at være en Skærvedyngge, planløst slængt hen paa Vejen til Forstaaelse. Der maa et andet Forslag til, hvis man vil vente at naa et Resultat gennem Forhandling med vort Parti, og man naar ingen holdbar Afgørelse af denne Sag uden gennem Forhandling med Venstre.

Vi er rede til en Forhandling, men vi agter ikke at fravige vor Grundopfattelse,